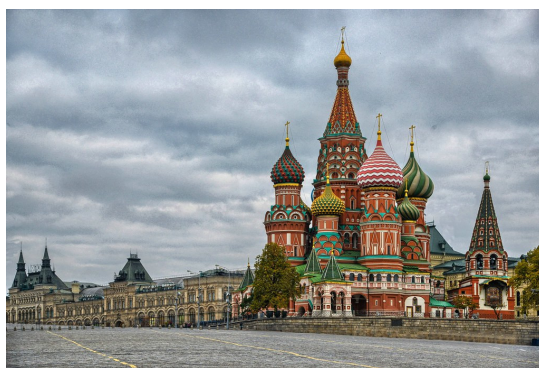

Ruská pravoslávna cirkev ako najväčšia prekážka obráteniu Ruska?

Mikuláš Hučko

1. júna 2022 ✝ Cirkev

Pápež František v bolestivej vojnovej situácii na Ukrajine príjemne prekvapil aktom zasvätenia Ruska a Ukrajiny 25. marca 2022. Málokto si však uvedomuje, prečo to zasvätenie presne podľa požiadaviek Panny Márie (teda menovite spomenúc Rusko) pred ním nevykonali už pápeži Ján XXIII., Pavol VI. a Ján Pavol II.

Zdroj: flickr.com

Otázka zasvätenia Ruska bola vždy vnímaná ako veľmi delikátna vec. Počas II. vatikánskeho koncilu podpísalo 510 arcibiskupov a biskupov zo 78 krajín žiadosť pápežovi Pavlovi VI., aby zasvätil Nepoškvrnenému Srdcu celý svet, ale obzvlášť a výslovne Rusko. Pápež však v závere 3. zasadania II. vatikánskeho koncilu 21. novembra 1964 Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie zveril „iba“ ľudstvo.

Neskôr sa oficiálne tvrdilo, že zasvätenie bolo vykonané Jánom Pavlom II. 13. mája 1982 vo Fatime a po druhý raz 25. marca 1984 v Ríme, hoci Rusko nebolo ani v jednom prípade menovite spomenuté. Podľa viacerých názorov toto zasvätenie „aspoň“ prispelo k pádu komunizmu. Hlavný argument tých, ktorí spochybňovali platnosť tohto zasvätenia Ruska, bol ten, že Rusko ani po štyridsiatich rokoch údajného zasvätenia nielenže nejavilo známky obrátenia, ale naopak, upadalo stále hlbšie. A s ním aj celý Západ.

Vzniká logická otázka, prečo nebolo Rusko výslovne spomenuté? Azda z obavy pred komunistami?

Dovolím si tvrdiť, že hlavným dôvodom boli obavy pred negatívnou reakciou zo strany ani nie tak ruských komunistov ako Ruskej pravoslávnej cirkvi.

Vatikán bol od začiatku šesťdesiatych rokov minulého storočia fascinovaný myšlienkou dohody s Ruskou pravoslávnu cirkvou. Keď pred II. vatikánskym koncilom pozýval naň zástupcov Ruskej pravoslávnej cirkvi, títo svoju prítomnosť podmienili tým, že moskovský patriarcha prijme pozvanie, pokiaľ pápež zaručí, že koncil upustí od odsúdenia komunizmu. Čiže predstavitelia Ruskej pravoslávnej cirkvi (v skutočnosti zastupujúci záujmy vládnucej Komunistickej strany) dosiahli to, že katolícka Cirkev neurobila krok, ktorý

celý katolícky svet očakával a bol by bezpochyby otvoril oči mnohým veriacim podporujúcim vznešene znejúce heslá o boji za práva pracujúcich, nehovoriac o tom, že dodnes mohol byť kľúčovým dokumentom v zápase s rôznymi odnožami marxizmu. Bol to, bez ohľadu na ušľachtilé úmysly, chybný krok.

Podobne Rusko nebolo spomenuté pri zasväcovaní sveta Jánom Pavlom II. z obavy pred reakciou zo strany Ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorá by kvôli tomu mohla odstúpiť od „ekumenického dialógu“, ktorý aj tak **nikdy** nikam neviedol.

Dnes Cirkev i svet sú v novej situácii. Vojna na Ukrajine vrátila fatimské posolstvo do centra pozornosti. Tajomné odkazy Matky Božej z roku 1917 na Rusko a jeho bludy sú pozadím výjavov úmrtí a ničenia na Ukrajine: *„Ak budú moje prosby vypočuté, Rusko sa obráti a nastane mier. Ak nie, bude šíriť svoje bludy po celom svete, spôsobí vojny a prenasledovanie Cirkvi. Dobrý budú umučení, Svätý Otec bude musieť veľa trpieť a niekoľko národov bude vyhladených.“*

Nad obrovskými priestormi Ruska vládne veľké zlovestné ticho o Fatime. Ruskí cirkevní a občianski predstavitelia sa neobracajú na tohto najmocnejšieho nadprirodzeného spojenca, ktorý im prisľúbil oslobodenie od moderných ziel. V dôsledku toho sa Rusko neobrátilo a trápi sa v morálnej skazenosti a hriechu, ktoré ovládajú svet.

Ruskí pravoslávni predstavitelia majú totiž tendenciu vnímať fatimské zjavenia ako **katolícky výmysel** s cieľom zasahovať do výlučne pravoslávneho kanonického územia. Namiesto toho, aby fatimské posolstvo prijali ako pomoc zoslanú nebom, ktorá má povzbudiť Rusov v čase veľkej duchovnej núdze, Ruská pravoslávna cirkev naň hľadí s nevôľou. Tvrdí, že Rusko nepotrebuje obrátenie, pretože je kresťanské už viac ako tisíc rokov. Ba čo viac, teraz má vládcu Putina, ktorý podporuje kresťanstvo.

Zdroj: flickr.com

Naozaj podporuje Putin kresťanstvo? Podporuje pravoslávnu cirkev, Ruskú pravoslávnu cirkev moskovského patriarchátu. Prečo? Pretože táto cirkev je súčasťou jeho štátu. Pre Rusov je moc sakrálna. Pre nich je dôležitá svätá Rus. Rusko sa nachádza na kanonickom území svätej Rusi. A to je ďalší dôvod, prečo Rusko musí obsadiť priestory, ktoré považujú za kanonické územie svätej Rusi.

Mnohým sa páči, že Putin vystupuje proti ideológii LGBT, že uprednostňuje rodinu atď. atď. Aspoň slovami. Takže ho prezentujú takmer ako cisára Konštantína, či ako osobnosť, ktorá zachráni Západ pred kultúrnym a morálnym úpadkom.

Niektorí považujú nárast osôb hlásiacich sa k náboženstvu po skončení studenej vojny za dôkaz prebiehajúceho procesu obrátenia. Žiaľ, je to iba vonkajšia fasáda. Rusko je krajina s najradikálnejším,

najliberálnejším potratovým zákonom na svete, má jednu z najvyšších mier spotreby alkoholu na svete a aj ďalšie sociálne ukazovatele, ako napríklad miera samovrážd a prostitúcie, sú mimoriadne vysoké.

Je pravda, že v Rusku sú veľkolepé náboženské obrady. Ale pozor: často sú to tzv. **vlastenecké obrady**. Napríklad procesia na počesť svätého Alexandra Nevského. Svätý Alexander Nevský bol človek, ktorý založil moderné Rusko tým, že porazil nemeckých Teutónov, a je uctievaný ako svätý, nie kvôli svojmu súkromnému životu, ale preto, že porazil Nemcov, a preto je svätý. Bola to **obrovská procesia**, obrovská a mnoho tisíc a tisíc a tisíc ľudí, ktorí sa v chráme nikdy neobjavia. Ak pôjdete do Katedrály svätého Izáka, je to oficiálna katedrála ruských úradov. Idete do Katedrály Panny Márie Kazanskej, je to katedrála na počesť maršala Kutuzova, ktorý v roku 1812 porazil Francúzov. Ak pôjdete do Chrámu preliatej krvi v Petrohrade, nie je to Preliata krv nášho Pána. Je to o krvi zavraždeného cára Alexandra II. atď. atď. Chrámy sú vlastenecké miesta, pretože vlastenectvo a viera idú spolu. V Rusku teda niet viac náboženskej praxe ako v iných častiach sveta.

Napriek tomu nemálo katolíkov vkladalo veľké nádeje do Ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorú s nadšením považovali za Boží nástroj obrátenia spolu s katolíckou Cirkvou. Akoby obidve chceli to isté.

Roberto de Mattei má k tomu viacero zaujímavých postrehov, keď postavil do protikladu „univerzálnu Cirkev rímsku verzus nacionalistickú cirkev moskovskú“ konštatujúc, že „mýtus bratstva sa zrútil“.

Katolícka Cirkev nepozná hranice času ani priestoru. Jej úlohou je spojiť všetky národy sveta do jednej rodiny. Iba ona môže vystupovať s výzvami na mier, ktorý presahuje záujmy a ambície jednotlivých národov.

Jedným z mnohých úspechov, ktoré masmédiá pripísali pápežovi Františkovi, bolo jeho „historické stretnutie“ s moskovským patriarchom Kirillom 12. februára 2016 v Havane. V tom čase sa písalo, že táto udalosť svedčí o zrútení náboženského múru, ktorý tisíc rokov rozdeľoval rímsku a východnú cirkev (*La Repubblica*, 5 II 2016).

Ekumenické úsilie pápeža Františka však stroskotalo na vojnovej búrke na Ukrajine, ktorú požehnal sám patriarcha Kirill, jeden z čestných hostí vojenskej prehliadky na Červenom námestí v Moskve 9. mája 2022, od sedemdesiatych rokov agent KGB, označovaný za „mäkkú silu Putinovej tvrdej sily“ (*Huffington Post*, 14 IV 2022).

Prof. de Mattei poukazuje na historickú skutočnosť, že pôvod úzkeho vzťahu spájajúceho Kirillov oltár s Putinovým trónom siaha k ideológii Byzantskej ríše, za dediča ktorej sa Rusko vyhlasuje. A vysvetľuje, že zatiaľ čo v západnom kresťanstve zostal zachovaný odstup medzi náboženskou autoritou a politickou mocou, v Konštantínopole sa zrodil tzv. *cézaropapizmus*, teda **faktické podriadenie cirkvi cisárovi**, ktorý je považovaný za jej hlavu v cirkevnej aj svetskej oblasti. Konštantínopolskí patriarchovia boli v skutočnosti redukovaní na úradníkov Byzantskej ríše, ako je tomu aj dnes v Rusku v prípade Kirilla, ktorého pápež František v rozhovore pre *Corriere della Sera* z 3. mája vôbec nie omylom označil za „Putinovho miništranta“.

Pravoslávny konštantínopolský patriarcha Bartolomej zasa 2. mája 2022 otvorene odsúdil Kirilla:

„Nemôžeš tvrdiť, že si bratom iného národa, a žehnať vojne, ktorú Tvoj štát vedie proti Tvojmu bratovi. (...) Nemôžeš tvrdiť, že Ukrajina Ti patrí z cirkevného hľadiska, a dovoliť, aby boli

veriaci cirkevnej entity pod jurisdikciou Moskvy zabíjaní a ich chrámy ničené ruským bombardovaním.“

S týmito kritickými slovami sa stotožňujú aj veriaci Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi patriaci pod jurisdikciu Moskvy. Štyristo kňazov tejto cirkvi sa obrátilo na Radu patriarchov starobylých východných cirkví s požiadavkou, aby bol Kirill „zbavený práva zastávať patriarchálny stolec“.

Zdroj: flickr.com

Rusko a katolícka Cirkev

V Rusku existuje štátne náboženstvo, ktorým je Ruská pravoslávna cirkev moskovského patriarchátu. Ústava z roku 1997 síce teoreticky poskytuje slobodu svedomia a slobodu náboženského vyznania, v skutočnosti je Ruská pravoslávna cirkev jedno s ruskou vládou.

Moskovský patriarcha Kirill na jednej strane zaručuje Putinovi bezpodmienečnú podporu pravoslávnej cirkvi, ktorá, hoci oslabená, je stále schopná organizovať konsenzus pre režim odvolávajúci sa na dejiny a národnú hrdosť. Na druhej strane Putin zaručuje Kirillovi ochranu pred konkurenciou iných náboženstiev prostredníctvom rôznych opatrení.

Prvým z nich je presadzovanie koncepcie tzv. „**duchovnej bezpečnosti**“ ako súčasť národnej bezpečnosti zo strany režimu a patriarchátu. Na hlavnej pravoslávnej univerzite v Moskve dokonca existuje akademický kurz o „duchovnej bezpečnosti“. „Duchovná bezpečnosť“ znamená, že **akékoľvek ohrozenie pravoslávnej identity Ruska je zároveň ohrozením bezpečnosti štátu a stáva sa policajnou záležitosťou.**

To vysvetľuje, prečo v roku 2002 Vladimír Putin, ktorý v tom čase bol dva roky prezidentom Ruskej federácie, začal v mene „ruského sveta“ **vyháňať katolíckych misionárov z Ruska.**

Pre moskovský patriarchát sú katolíci neustále „nepriateľmi“, ktorých sa obáva pre ich údajný „prozelytizmus“, hoci sú medzi obyvateľstvom **v zanedbateľnej menšine.** Obviňuje ich z podkopávania náboženskej a politickej jednoty Ruska, na ktorú sa Putin neustále odvoláva.

Katolícky kostol napríklad nemôže mať fasádu katolíckych chrámov. Jediný katolícky kostol s takouto fasádou je chrám svätej Kataríny na Nevskom prospekte v Petrohrade. Moskovská katedrála je zasa v skutočnosti poľský národný kostol. Všetky ostatné kostoly musia byť skryté, umiestnené za budovami. Toto by však bol ten najmenší problém.

Katolícka Cirkev nesmie robiť žiadny druh apoštolátu mimo prísne vymedzeného katolíckeho prostredia. Nesmie napríklad robiť procesie, nemôže poriadať verejné ružence.

Verejné ružence sú v Rusku zakázané. Ak by ich niekto chcel organizovať, príde FSB, bývalá KGB, a odvedie ho na Lubianku a bude sa ho vypytovať, čo to robí. Pretože sa to považuje za prozelytizmus, protiruský (!) prozelytizmus. Ak by sa katolík priblížil k ruskému pravoslávnenému a hovoril mu o katolíckom náboženstve, dopúšťa sa prozelytizmu, ktorý je zakázaný.

Moskovský katolícky biskup Tadeusz Kondrusiewicz na území za chrámom dal vybudovať detské ihrisko. **No, moskovský patriarchát oficiálne protestoval až vo Vatikáne (!) proti údajnému prozelytizmu.** Prečo? Pretože pravoslávne deti sa chodili hrať na katolícke ihrisko, čo v Ruskej federácii je považované za prozelytizmus a teda za čosi zakázané. Preto z moskovského patriarchátu prišla oficiálna protestná nóta.

Druhý príklad: O. Stefano Caprio, ktorý bol farárom neďaleko Moskvy a bol vyhostený z Ruska. Za čo? Za to, že organizoval púť so sochou fatimskej Panny Márie. Napriek tomu, že si pritom dával veľký pozor, aby nešiel na žiadne pravoslávne miesto. Chodil iba výlučne na katolícke miesta, katolícke modlitebné centrá, katolícke kostoly, katolícke oratóriá a pod.

Otec Caprio je Talian a v Taliansku má každá farnosť oratórium, čo je v podstate ihrisko pre deti z farnosti. Chodia sa tam hrať, môžu si dať aj kolu a sendviče alebo čipsy a podobne. A potom majú katechézu. Je to koncept zavedený svätým Jánom Boscom, ktorý povedal, že deti sa musia hrať a potom ich treba katechizovať a učiť. Takže katechéza a hry v systéme svätého Jána Bosca idú ruka v ruke.

Keď otec Caprio dostal farnosť na juhu Moskvy, prvá vec, ktorú urobil, bolo oratórium. Opäť bol proti nemu vznesený **oficiálny protest moskovského patriarchátu**, pretože vraj lákal, privádzal pravoslávne deti. Čo na to o. Caprio? *„Prečo neurobíte svoje vlastné pravoslávne oratórium? Ja vás to naučím, ako to robiť a aké máme s tým skúsenosti. Takže jedno bude katolícke oratórium a druhé pravoslávne oratórium a deti môžu chodiť na jedno alebo na druhé.“* Márne.

Pravoslávni nemajú predstavu o katechéze. Prečo? Pretože ju nepotrebujú. Pretože ak sa narodíte ako Rus, ste pravoslávny raz a navždy. Bodka.

A otec Caprio bol z Ruska nemilosrdne vyhostený.

Pravoslávni dlho prenasledovali katolíkov v Rusku a bránili im v praktizovaní viery. Opovržlivo ich nazývajú „uniati“, pretože sú zjednotení s Rímom – a trpeli a krváčali počas sovietskeho komunizmu práve preto, že zostali verní pápežovi. Vo všetkých kontrolovaných oblastiach Ruska je gréckokatolícky obrad zakázaný. Latinský obrad v ruštine ešte tolerujú, pretože vždy môžu povedať, že toto je Rím a nie je to ruské, ale gréckokatolícky obrad v nijakom prípade.

Takúto slobodu má v Rusku katolícka Cirkev. Takto sa Rusko správa ku katolíckej Cirkvi. Oveľa tolerantnejšie je k ateistom než ku katolíkom.

Čo znamená obrátenie? Je to obrátenie k jedinej pravej viere, ktorú šíri a bráni svätá katolícka Cirkev.

Prečo nie pravoslávna?

Profesor de Mattei rozdiel vysvetľuje veľmi jasne: moskovská cirkev je **národná**, zatiaľ čo rímskokatolícka Cirkev je **univerzálna** a nazýva sa „katolíckou“ práve preto, že **sa nestotožňuje so žiadnym národom alebo kultúrou** a hlása evanjelium všetkým národom „až po samý kraj zeme“ (Sk 1,8).

Katolícka Cirkev nepozná hranice ani v čase, ani v priestore. Jej osudom je spojiť všetky národy sveta do jednej rodiny. **Iba Cirkev môže apelovať na mier, ktorý presahuje záujmy a ambície jednotlivých národov.** Jej centrom jednoty je rímsky biskup, ktorý má plnú moc nad univerzálnou Cirkvou. Katolícka Cirkev môže tolerovať zlého pápeža, akých bolo v dejinách veľa, ale bez Petrovej skaly sa svet prepadne do chaosu. A dnes patriarcha Kirill, žiaľ, podporuje chaos, ktorý v srdci Európy spôsobil Vladimir Putin.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ruska-pravoslavna-cirkev-ako-najvacsia-prekazka-obrateniu-ruska/>